

Äldrestöd

Projekt, utveckling och samverkan i
äldreomsorgen

Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsförvaltning

www.stockholm.se

Innehållsförteckning

Administrativa uppgifter	3
Äldrestöd	3
Inledning	3
Samverkan	4
Lokal samverkan med SLL/primärvården:	4
Finansiering	4
• Kompetensutveckling	5
Samverkan	6
• Rehabilitering	6
Projekt/utvecklingsarbete pågår gällande:	6
Samverkan	6
Nätverk:	6
• Kost och nutrition	6
Projekt/utvecklingsarbete pågår gällande:	7
Samverkan	7
Nätverk:	7
• Demensvård	7
Projekt/utvecklingsarbete pågår gällande:	7
Nätverk	7
• Läkemedelsgenomgångar	7
Samverkan	8
• Sociala innehållet	8
Projekt/utvecklingsarbete pågår gällande:	8
Samverkan	9
• Förebyggande arbete	9
Projekt/utvecklingsarbete pågår gällande:	9
Samverkan	10
Nätverk	10
• Anhörigstöd	10
Samverkan:	10
Nätverk	10

Administrativa uppgifter

1.1 Verksamhetens namn

Äldrestöd

1.2 Verksamhetens chefs namn

Laila Larsen

1.3 Direkttelefonnummer till verksamheten och chefen

Äldrestöd 08-508 23 587, Laila Larsen 08-508 23 585

1.4 E-postadress till verksamheten och till chefen

laila.larsen@stockholm.se

1.5 Postadress och besöksadress

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning

Postadress: Box 490. 129 04 Hägersten

Telefonvägen 30, plan 9

Projekt, utveckling och samverkan i äldreomsorgen

Äldrestöd

Inledning

Äldrestöd är Hägersten-Liljeholmens samlade enhet för projekt och utvecklingsarbeten i äldreomsorgen. Enheten innefattar även ordinarie verksamhet. Utifrån prioriterade områden

arbetar vi för att pensionärer, personal och närstående ska få förebyggande insatser, kompetensutveckling och råd & stöd utifrån aktuellt behov.

Stimulansmedel via Socialstyrelsen och Länsstyrelsen har i hög grad bidragit till utvecklingen i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning. Från 2006 och framför allt från 2007 då stadsdelarna slogs ihop har äldreomsorgen arbetat strukturerat för att samordna prioriterade områden och uppdrag. Alla uppdrag genomförs arbetsplatsnära i samverkan med ordinarie verksamheter och har alltid pensionären/brukaren i fokus. Uppdragsgivare är stadsdelsnämnden, förvaltningsledning, avdelningschefen för äldreomsorg (ÄO), ÄO-ledningsgrupp och utförarenhetschefer.

Äldrestöd inrättades hösten 2008 och blev en egen enhet hösten 2009. (Hur arbetet bedrivs mer detaljerat kan läsas i Äldrestöds verksamhetsplan. Äldrestöd deltar i Stockholms stads kvalitetsutmärkelse.)

Äldrestöds medarbetare har olika yrkeskompetenser är indelade i fem basgrupper:

1. Anhörigstöd/Uppsökande verksamhet: Anhörigkonsulent, biståndshandläggare, kurator.
2. Heminstruktör/Servicejänst för äldre: Chaufför, heminstruktör för syn och hörsel, vaktmästare.
3. Kompetensutveckling (KU): Arbetsterapeut, dietist, sjukgymnast, sjuksköterska, undersköterska.
4. Nutrition: Dietist.
5. Seniorhälsan/Frivilligsamordning: Arbetsterapibiträde, folkhälsovetare, friskvårdspedagog, rehabbiträde, sjukgymnast.

Utifrån basgrupperna, sätts arbetsgrupper ihop för att utföra de olika uppdragen, t ex genomförs dagsutflykter av medarbetare från arbetsgrupp 1, 2, 3 och 5.

Samverkan

Samverkan med andra aktörer på olika nivåer, sker i varierad omfattning inom alla projektområden och i ordinarie verksamhet. Samverkansformerna utgår från de lagar och avtal som styr huvudmannen, enheten och verksamheten.

Samverkan med exempelvis landstinget, primärvården och privata aktörer genomförs i direkt arbete med pensionären och via regelbundna nätverk, möten och kontakter.

Lokal samverkan med SLL/primärvården:

Vårdcentralerna i stadsdelen (Axelsberg, Fruängen, Gröndal och Liljeholmen) och representanter från stadsdelsförvaltningen (stadsdelsdirektör, äldreomsorgschef, utredare, beställarenhet, MAS och Äldrestöds projektsamordnare) träffas ca två-tre gånger/termin för informationsutbyte och för att diskutera aktuella gemensamma frågeställningar.

Finansiering

1. Stimulansmedel via Socialstyrelsen: Pågående uppdaterad projektplan påbörjad 2006-2007

2. Stimulansmedel via Länsstyrelsen gällande anhörigstöd: Pågående uppdaterad projektplan påbörjad 2005
3. Stadsdelsinterna medel för ordinarie verksamhet

Att samla projekt och ordinarie verksamhet i en enhet innebär samordningsvinster gällande lokaler, personal och ekonomi. Resultatet är kostnadseffektivt och ger ett varierat utbud av insatser till stadsdelens äldre. Under 2010 är den ekonomiska prognosen att Äldrestöd kan genomföra planerade insatser enligt verksamhetsplanen för 2010. Äldrestöds målsättning är att resultaten av projekten ska implementeras och bli varaktiga i ordinarie verksamhet.

Kompetensutveckling

I alla Äldrestöds uppdrag ingår information och kompetensutveckling av pensionärer, personal och närstående. Kompetensutvecklingsgruppen samordnar och genomför kompetensanalys och kompetensutvecklingsinsatser utifrån validering enligt Kravmärkt yrkesroll och enhetschefernas bedömning av kompetenshöjning på boendeenheten.

Omsorgspersonalen valideras mot yrkeskrav och får kompetensutveckling inom de områden där kunskapsbrister framkommit (enligt Kravmärkt Yrkesroll, avslutat projektsamarbete 2010-04-30). Resultatet av kompetensanalysen registreras i dataprogrammet FileMaker. I programmet registreras även formella utbildningar som kan verifieras med betyg och arbetsplatsnära kompetensutveckling som arbetsgivaren anordnat. Medarbetarsamtalet genomförs enligt mall och förs in i programmet. På så sätt har den anställde individuell utvecklingsplan och CV i ett samlat dokument.

Pågående kompetensutvecklingsinsatser, som även innefattar insatser för fördjupad kunskap:

- * Anhörigstöd/bemötande av anhöriga
- * Arbetsrättsliga lagar och avtal
- * Demens baskurs
- * Demens studiecirkel
- * Ergonomi och förflyttningskunskap
- * Geriatriska sjukdomar
- * Hygienföreläsning
- * Hygienkunskap
- * Hörselnedsättning och hörselhjälpmedel
- * Individuell kompetenshandledning
- * Introduktionsutbildning för nyanställda och vikarier
- * Kostombudsutbildning
- * Måltidssituationer
- * Nutritionsföreläsning "Kost för äldre"
- * Organisation, mål och lagar som styr verksamheten
- * Psykiatri
- * Stomi och kateter

- * Synnedsättning och synhjälpmedel
- * Sår- och hudvård
- * Vård i livets slut

Samverkan

Staden: Ersta-Årsta- Vantör sdf, Språksam, Äldreförvaltningen
 Internt sdf: Beställarenheten, utförarenheter, Rehabiliteringen
 Övriga: Utbildningsföretag

Rehabilitering

I ordinarie boende ansvarar ReAgera AB (SLL) för rehabiliteringsinsatserna till pensionären enligt vårdavtal. Projektet inriktar sig på överslag/rapportering/samarbete gällande pensionär. I övrigt riktar sig insatserna på hemtjänstpersonalens ergonomi och arbetsmiljö. Insatserna är arbetsplatsnära utbildning och direkt individuell handledning. Sjukgymnast och arbetsterapeut genomför.

Projekt/utvecklingsarbete pågår gällande:

- Ergonomi i hemtjänsten
- Handledning i hemtjänsten
- Samverkan med Reagera AB
- Rehabiliterande arbetssätt och fördjupad kunskap
- Utveckling av korttidsplatser

Samverkan

Internt sdf: Beställarenheten, hemtjänst, korttidsboende, Rehabiliteringen
 SLL: Reagera AB, vårdcentraler (distriktssjuksköterskor), ASIH
 Brukar/ Anhöriga
 frivilligorg:

Nätverk:

- * Ergonomi i hemtjänst: Nätverksträffar med arbetsterapeuter och sjukgymnaster i andra stadsdelar och kommuner.

Kost och nutrition

Nutritionprojektet har pågått sedan 2006-12-04.

Målsättningen är att öka omvårdnadspersonalens kunskap gällande kost/nutrition och måltidssituation samt att öka de äldres och deras anhörigas kunskaper gällande kostens betydelse för hälsa och att ge stöd och råd på individnivå. Dietisterna arbetar inte på individnivå i ordinärt boende, det uppdraget har, enligt vårdavtal, dietisterna i ReAgera AB. Överslag/rapportering gällande nutrition sker då pensionär återgår från korttidsplats till hemmet alternativt från landsting till kommun.

Projekt/utvecklingsarbete pågår gällande:

- Matgrupper/Frukostbuffé
- Kartläggning BMI, MNA
- Nutritionsrutiner
- Åtgärdsplan vid BMI under 22
- Måltidssituationen

Samverkan

Internt sdf: MAS, omsorgspersonal, sjuksköterskor, Rehabiliteringen, utförarenheterna kostombud

Staden Äldreförvaltningen/kostenheten

SLL: Reagera AB, patientansvarig läkare,

Brukar/ Anhöriga

frivilligorg.

Övriga: ISS (upphandlad kostentreprenör)

Nätverk:

- * Äldreförvaltningens kostenhet har ett nätverk för alla som är anställda i kost- och nutritionsprojekt i Stockholms län
- * Äldrecentrum har ett nätverk för kostkompetenser som arbetar med äldre i Stockholms län

Demensvård

Stadsdelen har tagit beslut om att alla som arbetar i äldreomsorgen ska erbjudas grundläggande kunskap om demens. Utförs arbetet på ett boende med demensinriktning eller demensdagverksamhet är målsättningen att personalen har fördjupad kunskap.

Detta beslut är byggt på resultaten av utvecklingsarbetet som genomförts via stimulansmedel och medel från Länsstyrelsen gällande anhörigstöd, som har visat att samlade resurser, samverkan/samsyn och gemensam planering på ledningsnivå gör att rätt område prioriteras.

Projekt/utvecklingsarbete pågår gällande:

- Studiecirkel i sinnesstimulering vid demens
- Dokumentation
- Fördjupad demenskunskap
- Handledning i praktiskt arbete

Nätverk

- * Demensrådets nätverk: Anhörigkonsulenter, demenssjuksköterskor, tvärprofessionella demensteam, Stockholm läns landsting.

Läkemedelsgenomgångar

Boende i särskild boendeform ska erbjudas optimal läkemedelsbehandling för ökad livskvalitet. Syftet med läkemedelsgenomgången är att öka kvaliteten på läkemedelsbehandlingen genom

att upptäcka, åtgärda och förebygga läkemedelsrelaterade problem utifrån evidensbaserad kunskap.

Enligt avtal har patientansvarig läkare uppdraget att genomföra läkemedelsgenomgång en gång per år. En projektledare/sjuksköterska har i samverkan med vårdcentralerna, planerat och samordnat stadsdelens läkemedelgenomgångar. Genomgången innebär en strukturerad inventering av pensionärens läkemedelsbehandling, kopplad till pensionärens välbefinnande och upplevda hälsa. Interaktioner, dubbelanvändning och lågt alternativt högt BMI identifieras. Vid läkemedelsgenomgångarna deltar läkare, sjuksköterska och vårdpersonal (vårdtagarens kontaktman). Läkare avgör vilka åtgärder/läkemedelsförändringar som behöver vidtas. Genomförda insatser dokumenteras i Vodok. Slutrapport kommer att redovisas under 2010. Genomförandet bör på sikt leda till att läkemedelsgenomgångar genomförs som rutin i ordinarie arbete.

Samverkan

Internt sdf: Dietister, MAS, omsorgspersonal, sjuksköterskor, Rehabenheten
SLL: Läkare på vårdcentralerna: Liljeholmen, Gröndal och Axelsberg
Brukar/ Anhöriga
frivilligorg.

Sociala innehållet

Aktiviteter ska utformas efter pensionärernas önskemål och aktuell aktivitetsnivå. Seniorhälsan och träffpunkter har inriktningen fysisk aktivitet, kost & hälsa och social samvaro. Äldrestöds insatser samordnas utifrån uppdrag och pensionärernas önskemål såsom dagsutflykter, ambulerande Spa, temadagar, föreläsningar, hantverk etc. Aktiviteter och evenemang vänder sig till alla pensionärer oavsett boendeform. Kalendarium/termin över aktiviteter distribueras via biståndsenheten, andra personalgrupper och genom annonsering.

Träffpunkterna Antikträffen och Hövdingagården drivs av frivilliga och pensionärsorganisationer med stöd av frivilligsamordnare. Seniorhälsans personal finns på servicehusen och arbetar mer stödjande, för att tillgodose önskemål och för att ge "guldkant i vardagen" för de pensionärer som har ett hjälpbehov.

Projekt/utvecklingsarbete pågår gällande:

- Seniorhälsan Axelsberg
- Seniorhälsan Fruängsgården
- Seniorhälsan Trekanten
- Träffpunkt Antikträffen
- Träffpunkt Hövdingagården
- Frivilligsamordning

Samverkan

Internt sdf: Beställarenheten, boendeenheter, Café Droppen, dagverksamheter, hemtjänst, Rehabiliteringen

Brukar/ frivilligorganisationer:

Fenix, frivilligorganisationer, förtroenderåd, pensionärsföreningar, Röda Korset, Svenska kyrkan

Förebyggande arbete

Äldrestöd har ett telefonnummer (508 23 587), som pensionärer, anhöriga och personal kan ringa vardagar kl. 09.00-16.00. Via detta telefonnummer administreras information, råd och stöd samt servicetjänst för äldre, dagsutflykter, anhörigstöd mm. Telefonen bemannas av basgruppen Anhörigstöd.

Äldrestöd annonserar och informerar varje månad i lokaltidningen MITT I om aktuella händelser.

Informationsbroschyren Äldreomsorgens A-Ö skickas ut årligen. Med denna bifogas ett brev med erbjudande om hembesök. År 2009 skickades materialet ut till 5300 personer, 75 år och äldre. Hembesöken var få i förhållande till antalet utskick. Informationen fick mycket god respons och under 2010 har en uppdaterad version skickats ut till de personer som fyllt 75 i år (350 personer). Det har framkommit att pensionärerna sparar materialet och tar kontakt när behov av stöd uppkommit.

Målsättningen 2009 var att samordna landstingets uppdrag med hälsosamtal till alla som fyller 75 år innevarande år och kommunens uppdrag att erbjuda förebyggande hembesök till alla 75 år och äldre. Detta gick inte att genomföra. Samarbetet mellan primärvårdens sjuksköterskor och Äldrestöd har bestått av möten för informationsöverföring och samordning av informationsmaterial, t ex Gajden och kalendarium för Seniorhälsan. Analys av resultat (även för primärvården) visar att väldigt många 75 år och äldre, vill ha information men inte hembesök. Under hösten planeras därför gemensamma informationsmöten som ett alternativ till förebyggande hembesök.

Varje termin bjuder Äldrestöd in till en informationsdag s.k. Mingelcafé. Ca 25-30 olika aktörer har deltagit vid varje tillfälle, exempelvis primärvården, Reagera AB, MICASA, Anhörigas riksförbund, bostadsförmedlingen, bostadsanpassningen med flera.

Under "Förebyggande arbete" genomförs även utvecklingsarbeten inom områden som behöver förbättras exempelvis dokumentation.

Projekt/utvecklingsarbete pågår gällande:

- Äldrestöd
- Uppsökande verksamhet

- Modeller i heldygnsomsorg
- Dokumentation i praktiken

Samverkan

Inom detta område sker samverkan med ett stort antal aktörer.

Nätverk

- * Elva stadsdelar som har uppsökande verksamhet deltar.

Anhörigstöd

Ska förbättra tillgången till stöd för anhöriga för stadsdelens medborgare. Genom samarbete, gemensam policy och tydliga arbetsrutiner mellan beställare och utförare ska stadsdelsförvaltningen kunna ge anhöriga stöd, insatser och trygghet.

Den 1 juli 2009 gjordes en ändring i 5 kap.10 § SoL (2001:453) som innebär ett förtydligande av lagstiftningen. Anhörigstöd/ anhörigkonsulenter är från och med 2009-07-01 ordinarie verksamhet i enheten Äldrestöd.

Utvecklingsarbete pågår gällande:

- Kuratorsinsatser
- Anhörigstöd för stadsdelens medborgare som är under 65.

Samverkan:

Internt sdf: Beställarenheten, boendeenheter, hemtjänst, dagverksamheter oavsett driftform, rehabenheten och avd för Individ och familj.
 Staden Äldreförvaltningen/kostenheten
 SLL: Geriatriken på Huddinge sjukhus, vårdcentraler i Hägersten-Liljeholmen, Reagera AB
 Brukar/ Pensionärsföreningar, Fenix, Svenska kyrkan, Röda Korset frivilligorg.

Nätverk

- * Äldreförvaltningen gällande anhörigpolicy
- * Stockholm stad; 14 stadsdelsförvaltningar

- * Södra nätverket: Södertälje, Haninge, Huddinge, Botkyrka, Tyresö, Nacka, Värmdö, Hägersten-Liljeholmen, Enskede-Årsta-Vantör, Skärholmen, Älvsjö, Södermalm.
- * Anhörigstödsdagen den 9 oktober: Anhörigas riksförbund, Hjälpmedelsinstitutet, Nationella kompetenscentrum, Stockholms läns landsting, Svenskt demenscentrum, Stockholm stad, Stockholm stads anhörigkonsulenter.